

Kansallinen terrorismin torjunnan strategia

Sisäinen turvallisuus

SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISUJA 21/2010

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Pelttari Antti, valtiosihteeri, sisäasiainministeriö Härkönen Timo, turvallisuusjohtaja, valtioneuvoston kanslia Saarela Anu, yksikön päällikkö, ulkoasiainministeriö Ruotsalainen Seppo, poliisitarkastaja, Poliisihallitus Portaankorva Tuomas, ylitarkastaja, suojelupoliisi	Julkaisun laji Strategia		
	Toimeksiantaja Sisäasiainministeriö		
	Toimielimen asettamispäivä 1.10.2009		
Julkaisun nimi Kansallinen terrorismin torjunnan strategia			
Julkaisun osat Strategia			
Tiivistelmä Ministeri Anne Holmlund asetti 15.9.2009 työryhmän laatimaan kansallisen terrorismin torjunnan strategian. Strategiassa tulee määritellä ja selkeyttää viranomaisten vastuut ja roolit terrorismin torjunnassa sekä mahdollinen tarvittava koordinaatio. Tehtävänä oli myös sisällyttää kansallisen tavoitetilan kuvaus eri viranomaisten toimialojen kytkennöistä terrorismiin ja siihen johtavien tekijöiden torjuntaan. Lisäksi määritellä terrorismin nykytila, laatia uhka-arvio ja arvioida lähiajan kehitysnäkymät sekä näihin perustuvat keskeiset toimintaperiaatteet ja lainsäädännölliset muutostarpeet. Työryhmän toimikausi oli 1.10.2009 - 14.1.2010 Työryhmän kokoonpano: Pelttari Antti, valtiosihteeri, sisäasiainministeriö (puheenjohtaja) Härkönen Timo, turvallisuusjohtaja, valtioneuvoston kanslia (varapuheenjohtaja) Saarela Anu, yksikön päällikkö, ulkoasiainministeriö (varapuheenjohtaja) Alen Jarkko, everstiluutnantti, Rajavartiolaitoksen esikunta Anttila Lasse, osastopäällikkö, suojelupoliisi Haikala Olli, ylilääkäri, sosiaali- ja terveysministeriö Heikka Riina-Riikka, ulkoasiainsihteerin, ulkoasiainministeriö Kanerva Janne, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö Karhu Paula, tarkastaja, Säteilyturvakeskus Karjalainen Sakari, ylijohtaja, opetusministeriö Kolstela Olli, rikosylitarkastaja, Keskusrikospoliisi Kotkajärvi Johanna, lähetystöneuvos, ulkoasiainministeriö Kopare Tarmo, pelastusylitarkastaja, sisäasiainministeriön pelastusosasto Kourilehto Kari, ylijohtaja, ympäristöministeriö Laitinen Kari, erikoistutkija, Poliisiammattikorkeakoulu Lardot Robin, poliisijohtaja, Poliisihallitus, (31.12.2009 saakka SM/poliisiosasto), Liukku Jari, apulaispoliisipäällikkö, Helsingin poliisilaitos Mikkola Tero, ylitarkastaja, sisäasiainministeriön maahanmuutto-osasto Mäkinen Kari, hallitusneuvos, työ- ja elinkeinoministeriö Parmes Rauli, turvallisuusjohtaja, liikenne- ja viestintäministeriö Raijas Tiina, erityisasiantuntija, puolustusministeriö Rantama Kari, poliisijohtaja, Poliisihallitus, (31.12.2009 saakka SM/poliisiosasto) Reiman Lasse, johtaja, Säteilyturvakeskus Taipale Hannu, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö Toveri Pekka, eversti, Pääesikunnan operatiivinen osasto Ruotsalainen Seppo, poliisitarkastaja, Poliisihallitus, (31.12.2009 saakka SM/poliisiosasto), (sihteeri) Portaankorva Tuomas, ylitarkastaja, suojelupoliisi (sihteeri)			
Avainsanat (asiasanat) Strategia, terrorismi, kansallinen, hallitus, raportti			
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-595-3 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut			
Sarjan nimi ja numero Sisäasiainministeriön julkaisut 21/2010	ISSN 1236-2840 ISBN 978-952-491-594-6		
Kokonaissivumäärä 23	Kieli suomi	Hinta 20,00	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Sisäasiainministeriö	Kustantaja/julkaisija Sisäasiainministeriö		

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Pelttari Antti, statssekreterare, inrikesministeriet Härkönen Timo, säkerhetsdirektör, statsrådets kansli Saarela Anu, enhetschef, utrikesministeriet Ruotsalainen Seppo, polisinspektör, Polisstyrelsen Portaankorva Tuomas, överinspektör, skyddspolisen		Typ av publikation Strategi	
		Uppdragsgivare Inrikesministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet 1.10.2009	
Publikation (även den finska titeln) Nationell strategi för bekämpning av terrorism			
Publikationens delar Strategi			
Referat Minister Anne Holmlund tillsatte 15.9.2009 en arbetsgrupp med uppgift att utarbeta en nationell strategi för bekämpning av terrorism. I strategin ska man definiera och klargöra myndigheternas ansvar och roller i bekämpningen av terrorism samt en eventuell nödvändig samordning. Till uppgiften hörde också att inkludera en beskrivning av den nationella målbilden av de olika myndigheternas verksamhetsområdens kopplingar till terrorism och bekämpningen av de faktorer som leder till terrorism. Dessutom ska man definiera terrorismens nuläge, utarbeta en hotbedömning och utvärdera utsikterna för utvecklingen inom den närmaste framtiden samt de viktigaste verksamhetsprinciperna och behoven av lagstiftningsreformer som baserar sig på dessa. Arbetsgruppens mandatperiod var 1.10.2009–14.1.2010 Arbetsgruppens sammansättning: Pelttari Antti, statssekreterare, inrikesministeriet (ordförande) Härkönen Timo, säkerhetsdirektör, statsrådets kansli (viceordförande) Saarela Anu, enhetschef, utrikesministeriet (viceordförande) Alen Jarkko, överstelöjtnant, staben för Gränsbevakningsväsendet Anttila Lasse, avdelningschef, skyddspolisen Haikala Olli, överläkare, social- och hälsovårdsministeriet Heikka Riina-Riikka, utrikessekreterare, utrikesministeriet Kanerva Janne, lagstiftningsråd, justitieministeriet Karhu Paula, inspektör, Strålsäkerhetscentralen Karjalainen Sakari, överdirektör, justitieministeriet Kolstela Olli, kriminalöverinspektör, Centralkriminalpolisen Kotkajärvi Johanna, ambassadråd, utrikesministeriet Kopare Tarmo, räddningsöverinspektör, inrikesministeriets räddningsavdelning Kourilehto Kari, överdirektör, miljöministeriet Laitinen Kari, specialforskare, Polisyrkeshögskolan Lardot Robin, polisdirektör, Polisstyrelsen, (fram till 31.12.2009 IM/polisavdelning) Liukku Jari, biträdande polischef, Helsingfors polisinspektion Mikkola Tero, överinspektör, inrikesministeriets migrationsavdelning Mäkinen Kari, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet Parmes Rauli, säkerhetsdirektör, kommunikationsministeriet Raijas Tiina, specialsakkunnig, försvarsministeriet Rantama Kari, polisdirektör, Polisstyrelsen, (fram till 31.12.2009 IM/polisavdelning) Reiman Lasse, direktör, Strålsäkerhetscentralen Taipale Hannu, lagstiftningsråd, finansministeriet Toveri Pekka, överste, Huvudstabens operativa avdelning Ruotsalainen Seppo, polisinspektör, Polisstyrelsen, (fram till 31.12.2009 IM/polisavdelning), (sekreterare) Portaankorva Tuomas, överinspektör, skyddspolisen (sekreterare)			
Nyckelord Strategi, terrorism, nationell, regering, rapport			
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-595-3 (PDF), www.intermin.fi/publikationer			
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 21/2010		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-594-6
Sidoantal 23	Språk finska	Pris 20,00	Sekretessgrad offentlig
Distribution Inrikesministeriet		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

Johdanto

Vuoden 2009 turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa Suomeen ei arvioida kohdistuvan erityistä terrorismin uhkaa. Samalla selonteossa todetaan varautumisen tärkeys Suomessa ja esitetään kansallisen terrorismin torjunnan strategian laatimista.

Nyt laaditun strategian lähtökohta terrorismin uhasta samoin kuin johtopäätökset varautumisen tärkeydestä Suomessa ovat samat kuin selonteossa.

Terrorismin torjunnassa korostuu sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden tiivis yhteys. Strategiassa käydään läpi terrorismin tilannekuva Suomessa ja Euroopassa, voimassa oleva lainsäädäntö sekä viranomaisjärjestelyt. Lisäksi strategiassa esitetään tilannekuvaan perustuvia konkreettisia, aikataulutettuja toimenpiteitä terrorismin torjunnan tehostamiseksi.

Terrorismiin on Suomessa varauduttava osana yhteiskunnan yleistä varautumista, ottaen huomioon terrorismiin ja sen torjuntaan liittyvät erityispiirteet. Terrorismi ja siihen liittyvä tilannekuva voivat muuttua nopeasti taustatekijöiden tai terroristien toimintatapojen muutosten myötä. Välittömien ja todennäköisimpien uhkien lisäksi viranomaisilla on oltava valmius ja suunnitelmat tarkkailla ja torjua myös näköpiirissä olevia uusia uhkia.

Kansallisen varautumisen ohella Suomi osallistuu aktiivisesti terrorismiin liittyvään kansainväliseen yhteistoimintaan. Terrorismin globaalin luonteen vuoksi viranomaisten keskinäinen sekä laajempi kansainvälinen, erityisesti EU:n puitteissa tapahtuva yhteistyö turvallisuuden eri osa-alueilla onkin välttämätöntä terrorismin torjunnassa. Kansainvälisessä yhteistyössä sekä konkreettinen operatiivinen viranomaisyhteistyö että poliittinen ja kansainvälisoikeudellinen vaikuttaminen ovat välttämättömiä.

Poliisilla on Suomessa perustehtävänsä mukaisesti päävastuu terrorismin torjunnasta. Tehokas terrorismin torjunta edellyttää kuitenkin kaikkien turvallisuusviranomaisten, mutta myös muiden viranomaisten ja laajemminkin yhteiskunnan eri osapuolten tiivistä, jatkuvaa ja johdonmukaista yhteistyötä.

Viranomaisyhteistyö on terrorismin torjunnassa välttämätöntä, jotta terrorismin torjuntaan varatut viranomaisten tai organisaatioiden resurssit saadaan käytetyksi mahdollisimman tehokkaasti. Hyödyntämällä viranomaisten yhteistyötä sekä yleisiä varautumisjärjestelyjä kyetään terrorismin torjunnan haasteisiin vastaamaan. Myös tällä alueella on tukeuduttava Suomen erityiseen vahvuuteen eli toimivaan ja tehokkaaseen viranomaisyhteistyöhön.

Korkealuokkaisen viranomaistoiminnan ylläpitämisen sekä yhteistyön ja koordinaation edelleen kehittäminen on tämän strategian keskeinen läpikulkeva teema.

Viranomaisten toiminnan on myös terrorismin torjunnassa oltava luotettavaa ja asianmukaisella tavalla avointa. Suomalaisen oikeusvaltion, demokratian, perusoikeuksien ja hyvän hallinnon periaatteiden toteutuminen koskevat kaikkia. Yhteiskuntien sisäiset olosuhteet voivat joissakin tapauksissa tukea häiriöitä ja turvattomuutta tuottavien ilmiöiden kehittymistä. Ongelmat on tunnistettava ja niihin on reagoitava ennen kuin ne muuttuvat väkivallan syiksi ja perusteiksi.

Viranomaisten toiminnalla ei voida yksin vastata yhteiskunnan sisäisestä turvallisuudesta. Suomen ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden varmistamiseksi poliittisen tason, valtio- ja kuntasektorin sekä kansalaisyhteiskunnan ja elinkeinoelämän on toimittava yhdessä väkivallan ja sen syiden torjumiseksi. Tämän mukaisesti strategian perusta on terrorismin ennalta estäminen puuttamalla ja vaikuttamalla terrorismin taustasyihin.

Sisällys

1 Yleistä.....	2
1.1 Terrorismin käsite, terrorismia koskeva Suomen lainsäädäntö sekä kansalliset ja kansainväliset linjaukset.....	2
2 Terrorismin tilannekuva Euroopassa ja Suomessa	3
2.1 Terrorismin tilannekuva Euroopassa.....	3
2.2 Terrorismin tilannekuva Suomessa.....	5
3 Terrorismin torjunnan nykytila.....	7
3.1 Väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta estäminen	7
3.2 Terroristisen toiminnan estäminen ja paljastaminen.....	7
3.3 Kansalaisten ja infrastruktuurin suojaaminen	7
3.4 Varautuminen ja seurausten hallinta	8
4 Terrorismin torjunnan strategiset linjaukset ja niiden toimeenpano	9

Liitteet

Liite 1: Toimintaympäristö ja tilannekuva	17

1 Yleistä

1.1 Terrorismin käsite, terrorismia koskeva Suomen lainsäädäntö sekä kansalliset ja kansainväliset linjaukset

Terrorismilla ei ole yhteisesti kansainvälisesti sovittua määritelmää. Useimmiten terrorismiin liittyy väkivaltaa tai sillä uhkaamista tavoitteiden saavuttamiseksi ja levottomuuden tai pelon aiheuttamiseksi. Suomen lainsäädännössä on otettu huomioon terrorismirikosten ennalta estäminen, paljastaminen ja selvittäminen sekä rangaistusten määrääminen. Valtioneuvosto on linjannut terrorismin torjuntaa ja edellyttänyt sen kehittämistä.

Euroopan unionin terrorisminvastaisessa strategiassa ja toimintaohjelmassa määritellään ne terrorismin torjunnan painopisteet, joihin jäsenmaissa tulisi kiinnittää huomiota. YK:ssa on hyväksytty yhteensä 16 terrorisminvastaista kansainvälistä yleissopimusta ja pöytäkirjaa. Euroopan neuvoston terrorismin ennalta ehkäisemistä koskeva yleissopimus käsittelee terrorismin torjunnan ohella kattavasti myös yksilön oikeusturvakysymyksiä. Suomi osallistuu aktiivisesti kansainväliseen terrorisminvastaisen sääntelyn kehittämiseen. Suomi pitää tärkeänä varmistaa yksilön oikeusturva terrorismia koskevan kansainvälisen sääntelyn laajentuessa.

2 Terrorismin tilannekuva Euroopassa ja Suomessa

2.1 Terrorismin tilannekuva Euroopassa

Terrorismin uhka Euroopassa on monimuotoinen. Al-Qaidan ja siihen liitännäisten ryhmien katsotaan aiheuttavan merkittävimmän Eurooppaan kohdistuvan terrori-iskujen uhkan. Viime vuosien aikana epäonnistuneista, estetyistä ja onnistuneista terrori-iskuista suurin osa on ollut kuitenkin separatististen ryhmittymien toteuttamia.

Separatistisesta terroristitoiminnasta vastuussa on ollut lähinnä baskijärjestö ETA ja korsikalaiset terroristiryhmät, mutta myös kurdijärjestö PKK, irlantilaiset RIRA ja CIRA sekä tamilijärjestö LTTE. Euroopassa näiden järjestöjen toteuttamat iskut aiheuttavat suhteellisen vähän ihmisuhreja tai loukkaantumisia. Pääosa iskuista on kohdistunut infrastruktuuriin; iskujen kohteina ovat olleet poliisi, sotilaskohteet, poliittiset kohteet sekä satunnaisesti myös yksityinen kaupallinen sektori. Separatististen ryhmien on todettu tavoittelevan yhteistyötä myös Euroopan rajojen yli. Pohjois-Kaukasuksen alueen väkivaltaisten ryhmittymien toiminta on lisääntynyt ja saattaa olla laajentumassa Venäjän alueelle.

Pohjois-Irlannissa satunnaiset terrori-iskut eivät ole onnistuneet laukaisemaan uutta väkivaltaisuusien kierrettä eivätkä ainakaan toistaiseksi muodostamaan yhtenäistä terroristikampanjaa. Samaan aikaan myös protestanttien unionistien ryhmittymien aseistariisunta on jatkunut. PKK:n on edelleen Euroopassa raportoitu syyllistyneen pienempiin rikoksiin tai väkivallantekoihin, jotka usein ajoittuvat mielenosoitusten yhteyteen. Lisäksi PKK:n varojen keräys ja muu tukitoiminta Euroopassa on aktiivista. LTTE:n toiminta on keskittynyt Eurooppaan ulottuvan henkilöverkoston avulla lähinnä keräämään tamilisiirtolaisilta varoja erilaisin rikollisin keinoin.

Erityisesti Kreikassa, Espanjassa ja Italiassa äärivasemmistolaisten väkivaltaisten ryhmittymien terrori-iskut ovat lisääntyneet jonkin verran. Yhtenäiseksi koetun tavoitteen motivoimana äärivasemmistolaiset terroristiryhmät ovat muodostaneet yhteyksiä yli valtionrajojen. Vasemmistoterrorismin ja väkivallan kasvu on ollut joissakin Euroopan maissa samanaikaista anarkististen mielenosoitusten ja poliittisen levottomuuden lisääntymisen kanssa. Viime aikoina äärioikeisto on toteuttanut Saksassa yksittäisiä väkivaltaisia toimia.

Uskonnon ääritulkinnoina perusteltua terrorismia pidetään suurimpana terrorismiuhkan aiheuttajana lähinnä siitä syystä, että tähänastiset iskut ja iskusuunnitelmat ovat osoittaneet tekijöiden pyrkivän suuriin uhrimääriin. Euroopassa syntyvän uskonnolliseen ääriajatteluun nojautuvan terrorismin kanssa kytköksissä olevien henkilöiden määrä on edelleen huomattava, mistä osoituksena ovat olleet useat pidätykset esimerkiksi Belgiassa, Espanjassa ja Saksassa. Kansainvälisepoliittisten

tekijöiden ohella kotimaiset tekijät, kuten asuinmaassa esiintyvät mahdolliset etnisiin vähemmistöryhmiin tai niiden uskontoon kohdistuvat negatiiviset asenteet tai selkeän maahanmuuttopolitiikan puuttuminen saattavat pitää uhkan tasoa korkeana. Eurooppalainen uskonnon ääritulkintoilla perusteltava terrorismi on vahvasti kytköksissä EU:n ulkopuolisiin konfliktialueisiin. Pakistan, Afganistan ja viimeisen vuoden aikana Somalia, ovat korvanneet Irakin sellaisina ensisijaisina konflikteina, joihin ääriradikaalit haluavat osallistua.

Jemenin merkitys uutena konfliktipesäkkeenä konkretisoitui vuoden 2009 tammikuussa kun al-Qaidan Saudi-Arabian ja Jemenin siivet yhdistyivät alueelliseksi al-Qaidan haaraksi. Nimeä ” Arabian niemimaan al-Qaida” käyttävän ryhmittymän muodostama alueellinen ja globaali uhka näyttäytyi epäonnistuneessa joulupäivän 2009 iskurytyksessä Amsterdamista Detroitiin matkalla ollutta matkustajalentokonetta vastaan. Useilla viimeaikaisilla länsimaissa tehdyillä uskonnon ääritulkinnan motivoimilla terroriteoilla tai sellaisten yrityksillä on kytkös Jemeniin. Vaarana on, että Jemenistä muodostuu radikaalijärjestöjen uusi tukialue, jolla tulee olemaan pitkäaikainen vaikutus kansainväliselle turvallisuudelle.

Euroopassa on ollut nähtävissä pienten ryhmittymien ja yksittäisten henkilöiden ryhtyminen väkivaltaiseen toimintaan radikalisoitumisen seurauksena. Ilmiön taustatekijöistä on tunnistettu mm. toisen tai kolmannen maahanmuuttajasukupolven kokemaa irrallisuutta yhteiskunnasta, juurettomuuden tunne, syrjäytyminen sekä näihin yhdistettynä aktiivisten värvääjien toiminta. Värväystä ja radikalisoitumista tapahtuu Euroopassa mm. vastaanottokeskuksissa, oppilaitoksissa, vankiloissa sekä erilaisissa kokoontumistapahtumissa kuten esimerkiksi urheiluleireillä. Internetin rooli radikalisoinnin välineenä on edelleen kasvussa. Toiminta tapahtuu pääosin sivustoilla, joille pääsyä kontrolloidaan. Erityisesti väkivaltaiseen toimintaan tähtäävä värväys on siirtymässä pois julkisista tapahtumista toteutettavaksi suljettujen piirien tapaamisissa.

al-Qaidan ydinryhmän iskukyvyyn ulkomailla arvellaan heikentyneen Afganistaniin ja Pakistaniin tehtyjen ilmaiskujen seurauksena. al-Qaida ei ole onnistunut iskuissaan Euroopan maaperällä sitten vuoden 2005, mutta torjuttuja iskurytyksiä on ollut useita. Tällä hetkellä järjestön uskotaan pyrkivän pitämään itsensä julkisuudessa voimakkaalla propagandalla ja pyrkivän laajentamaan verkostoaan liittoutumalla alueellisten terroristiorganisaatioiden kanssa. al-Qaidan uskotaan edelleen valmistelevan iskusuunnitelmia muslimihallituksia ja länsimaisia kohteita vastaan. Järjestö on nimennyt joitakin eurooppalaisia valtioita ensisijaisiksi kohteikseen.

Erityisesti Somalian hallitusta vastaan taisteleva, al-Qaidaan kytköksissä oleva järjestö al-Shabaab on onnistunut houkuttelemaan kannattajiaan mm. Euroopasta ja Yhdysvalloista osallistumaan taisteluihin ja kouluttautumaan terroritekoihin leireillä Somaliassa. Nationalistisista syistä Somaliastaan matkustaneiden ei arvioida aiheuttavan merkittävää uhkaa palatessaan. Suuremman uhkan palatessaan aiheuttavat kansainväliseen pyhään sotaan ja taistelokokemusta hankkimaan lähteneet aktivistit.

Konfliktialueille matkustavien eurooppalaisten määrä on kasvanut useissa Euroopan maissa, joissa on havaittavissa tiivistä yhteydenpitoa konfliktialueiden ja Euroopan toimivien väkivaltaa kannattavien radikaaliryhmien välillä. Tämä ilmenee paitsi henkilöiden liikkumisena konfliktialueiden ja Euroopan välillä, myös logistisena tukena, kuten terroristijärjestöjen rahoitustoiminnan ylläpitämisenä ja väärennettyjen asiakirjojen toimittamisena terroristijärjestöille.

2.2 Terrorismin tilannekuva Suomessa

Tällä hetkellä ei ole nähtävissä, että mikään eurooppalainen separatistinen tai poliittinen terroristijärjestö lähitulevaisuudessa aiheuttaisi konkreettista terrorismin uhkaa Suomen rajojen sisäpuolella. Sen sijaan ei ole pois suljettua, että suomalaisia joutuu terroriteon uhriksi ulkomailla esimerkiksi alueilla, joilla terroristijärjestöt pyrkivät iskemään jonkin maan turismielinkeinoa vastaan. Lisäksi on mahdollista, että Suomesta käsin pyritään rahoittamaan muualla toimivien terroristijärjestöjen toimintaa. Poissuljettua ei myöskään ole Suomen käyttäminen lepo- ja tukialueena.

al-Qaidan ja sen kaltaisten ryhmien kannattama uskonnon ääritulkinnoilla perusteltu terrorismi on merkittävin Eurooppaa ja myös Suomea uhkaava terrorismin muoto. Terroriuhan taso vaihtelee maittain, vaikkakin uhka on jossain määrin kollektivisoitunut. Ääriyhmittymät kohdistavat yhä useammin uhkauksia kriisinhallintaoperaatioihin osallistuviin maihin. Uhkauksen esittäväällä ryhmällä ei itsellään tarvitse olla valmiuksia tai kykyä sen toteuttamiseen. Usein huomion kiinnittämisen jälkeen jokin muu taho - vaikkapa yksittäinen väkivaltaisesti radikalisoitunut henkilö - saattaa päättää toteuttaa uhkauksen. Yksittäiseen EU:n jäsenvaltioon kohdistuva uhka saattaa heijastua myös muihin jäsenvaltioihin.

Suomi ei ole toistaiseksi leimautunut terrorismin kohdevaltioksi. Suomeen tai suomalaisiin kohteisiin välittömästi kohdistuvan terrorismin uhka on nykyisellään vähäinen. Tällä hetkellä on kuitenkin nähtävissä tekijöitä, jotka saattavat tulevaisuudessa vaikuttaa Suomea kohtaavan terroriuhan tasoon. Näitä tekijöitä ovat erityisesti Suomen osallistuminen kansainvälisiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä eri konfliktialueiden terrorismiin kytköksissä olevien henkilöiden määrän kasvu maassamme.

Laiton maahantulo Suomeen tapahtuu pääosin Euroopan unionin sisärajojen kautta, joilla ei enää tehdä rajatarkastuksia. Terrorismin uhan arvioinnin näkökulmasta tähän liittyy sekä lyhyen että pidemmän aikavälin riskejä. Terrorismiin kytköksissä olevat henkilöt saattavat pyrkiä hyödyntämään laittoman maahantulon kanavia. Suomea voidaan pyrkiä käyttämään lepo- tai tukialueena taikka rahoituksen järjestämiseen lähtömaassa tai muualla Suomen ulkopuolella toimiville terroriverkostoille.

Suomen muslimiyhteisö on maltillinen ja toimii vastavoimana sellaiselle uskonnolliselle radikalisoitumiselle, joka saattaisi johtaa väkivaltaisen toiminnan tukemiseen. Radikalisoitumiselle potentiaalisesti alttiiden toisen ja kolmannen sukupolven maahanmuuttajien lukumäärä Suomessa on kasvussa. Suomessa ei ole havaittu toistaiseksi merkittävää väkivaltaan johtavaa radikalisoitumista. Kuitenkin eräiden etnisten ryhmien sisällä Suomessa esiintyy pienissä ryhmissä tai yksittäisten henkilöiden ylläpitämänä ulkomailla toimivien väkivaltaisten ryhmien kannatusta. On nähtävissä myös merkkejä siitä, että tämän kaltaisen kannatuksen piiriin pyritään löytämään uusia kannattajia paikoista, joissa maahanmuuttajat ovat haavoittuvia tarkoitushakuiselle radikalisoinnille, kuten esimerkiksi vastaanottokeskuksista.

Vaarana on, että Suomi nähdään helppona toimintaympäristönä terrorismia kannattaville henkilöille ja verkostoille, jotka tästä syystä saattavat pyrkiä hyödyntämään maataamme terroritoiminnan tukialueena. Suomessa tiedetään oleskelevan henkilöitä, jotka aktiivisesti pitävät yhteyttä terroritoimintaa harjoittaviin tahoihin ulkomailla.

On viitteitä siitä, että Suomesta osallistutaan ulkomailla toimivien terroristiverkostojen tukemiseen. Terrorismin tukitoimet kytkeytyvät erityisesti tiettyihin etnisen taustan omaaviin ryhmiin ja heidän kotimaissaan meneillään oleviin konflikteihin. On mahdollista, että osa eri keinoin Suomesta ulkomaille lähetetyistä rahavaroista päätyy terroritoiminnan tukemiseen. Laillisten hyväntekeväisyysjärjestöjen toimintaa voidaan väärinkäyttää varojen keräämiseksi ja välittämiseksi terroristiryhmille. Varojen laittoman käytön näyttäminen toteen on kuitenkin vaikeaa. Terrorismin tukeminen voi olla luonteeltaan myös logistista; materiaalisen avun lähettämistä tai esimerkiksi maan käyttämistä aseelliseen toimintaan osallistuvien henkilöiden lepo- ja kauttakulkualueena. On myös mahdollista, että Suomessa asuvia henkilöitä on osallistunut tai pyrkii osallistumaan kotimaassaan käytävään vastarintataisteluun tai pyrkii värväämään muita osallistumaan aseelliseen konfliktiin.

Terroristien kohteena olevien valtioiden Suomessa oleviin lähetystöihin ja muihin intresseihin kohdistuu nyt ja lähitulevaisuudessa selkeitä uhkia. Mahdollisia terroritoiminnan kohteita ovat myös laajaa kansainvälistä huomiota herättävät Suomessa järjestettävät suurtaapahtumat kuten huippukokoukset, urheilukilpailut ja konferenssit.

Tanskassa pilakuvan julkaisemisesta aiheutunut kriisi on esimerkki siitä, kuinka eurooppalainen maa saattaa nopeasti joutua radikaalien ryhmien vihan kohteeksi. Tällaisten vaikeasti ennakoitavien kriisien mahdollisuutta ei voida sulkea pois myöskään Suomen osalta.

3 Terrorismin torjunnan nykytila

3.1 Väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta estäminen

Viranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan toimivalla yhteistyöllä estetään suuntautumista terrorismiin puuttamalla niihin terrorismia edistäviin tekijöihin, jotka voivat johtaa väkivaltaiseen radikalisoitumiseen ja terroristiryhmiin värväytymiseen. Eri kulttuurien ja uskontojen välistä vuoropuhelua edistetään kansainvälisellä ja kansallisella tasolla. Ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, syrjäytymisen ehkäisy sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen ennalta estävät syrjäytymistä. Viranomaiset toimivat rasististen rikosten torjumiseksi sekä yhdenvertaisuuden ja suvaitsevaisuuden lisäämiseksi.

Analyysin perusteella ennakoidaan ääri-ilmiöiden kehittymistä yhteiskunnassa. Väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisy on tehokkain keino torjua väkivaltaisia iskuja, kun radikalisoitumisprosessi pysäytetään jo ennen ajattelutavan muutosta. Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ääriilikkeiden laittoman toiminnan tunnistaminen ja ennalta ehkäisy edellyttävät viranomaisten laaja-alaista yhteistyötä. Tiedonhankinta on keskeisessä asemassa terrorismin torjunnan ennalta estävien toimenpiteiden kehittämisessä ja kohdentamisessa.

3.2 Terroristisen toiminnan estäminen ja paljastaminen

Kansainvälisen ja kansallisen viranomaisten välisen tiedonvaihdon ja yhteistyön avulla tunnistetaan uhkia sekä riskejä ja puututaan niihin tehokkaasti oikeusturvaan liittyvät näkökohdat asianmukaisesti huomioiden. Terroristiseen toimintaan kytkeytyvien tahojen toimintaa seurataan, selvitetään ja estetään terrorismin rahoitus.

Tunnistetaan ja estetään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa Suomeen kohdistuvat hankkeet ja rikokset, jotka saattavat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä ja ulkoista turvallisuutta. Terrorismin estämisessä ja paljastamisessa tehokas tiedustelu, tietojen yhdistäminen ja analysointi ovat keskeistä. Perusvalmiuden aikana huolehditaan, että turvallisuusviranomaisilla on riittävät toimivaltuudet terrorismirikosten ennalta estämiseen.

3.3 Kansalaisten ja infrastruktuurin suojaaminen

Yhteiskunnan ja sen jäsenten ja toimijoiden suojaaminen perustuu toimintaan, jolla ylläpidetään sellaista yhteiskunnan ja sen sisäisen turvallisuuden tilaa, jossa jokainen Suomessa voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta. Rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman kielteisistä väkivaltailmiöistä tai muutoksista aiheutuvaa pelkoa tai turvattomuutta torjutaan.

Rajojen, kuljetusten ja elintärkeiden infrastruktuurien turvallisuutta parannetaan. Suojataan kansalaisia sekä infrastruktuuria ja yhteiskunnan toimivuuden kannalta kriittistä tuotantoa terrori-iskuilta vähentämällä alttiutta iskuille viranomaisten, kunnallisten toimijoiden ja elinkeinoelämän yhteistyöllä.

3.4 Varautuminen ja seurausten hallinta

Varautumisen lähtökohta on yhteistyö ihmishenkien ja omaisuuden pelastamiseksi viranomaisten valmius- ja turvallisuussuunnittelun, koulutuksen ja harjoitusten, operatiivisen toiminnan johtovalmiusjärjestelmien sekä tilannekuvan avulla. Mahdollisen terrori-iskun seuraukset ja jälkivaikutukset pyritään minimoimaan tekemällä koordinoituja ja tehokkaita vastatoimia sekä vastaamalla koti- ja ulkomailta iskusta kärsineiden suomalaisten tarpeisiin.

4 Terrorismin torjunnan strategiset linjaukset ja niiden toimeenpano

Yleiset periaatteet

Terroriteot aiheuttavat välitöntä vahinkoa yhteiskunnalle ja kansalaisille. Teoista voi aiheutua myös pidempiaikaista ja laajempaa vahinkoa koko yhteiskunnan toiminnalle. Kansalaisten ja yhteiskunnan kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että terroriteot kyetään estämään ennakolta. Tämä edellyttää terrorismiin johtavan väkivaltaisen radikalisoitumisen aikaista tunnistamista ja sen syihin vaikuttamista sekä terrorististen hankkeiden ja suunnitelmien estämistä, paljastamista ja selvittämistä. Terrorismin torjunnan Suomessa on perustuttava terrorismiin liittyvien ilmiöiden aikaiseen tunnistamiseen ja terroritekojen ennalta estämiseen.

Suomessa varautuminen ja vastaaminen yhteiskunnan häiriötiloihin tapahtuvat toimivaltaisten viranomaisten, elinkeinoelämän ja kansalaisjärjestöjen yhteistoimintana. Häiriötilanteissa, kuten terrori-iskun tapahtuessa, viranomaisten johto- ja vastuusuhteet ovat voimassaolevan lainsäädännön nojalla selkeät. Häiriötilanteisiin varauduttaessa esimerkiksi valmius- ja turvallisuussuunnittelussa eri viranomaiset ottavat terrorismin huomioon vaihtelevin käytännöin. Varautumisen terrorismiin sekä konkreettisiin tilanteisiin vastaamisen on oltava osa viranomaisten normaalia varautumista, joka suunnitellaan ja toteutetaan normaalien varautumis- ja johtamisjärjestelmien puitteissa.

Strategiset linjaukset

1. Väkivaltaista radikalisoitumista ennalta ehkäistään ja estetään. Sen tunnistaminen tapahtuu mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tarvittava tieto siirretään vastuuviranomaisille.

Perustelu:

Suomessa ei ole havaittu merkittävää väkivaltaista radikalisoitumista, jonka taustalla kansainvälisten esimerkkien perusteella usein on mm. yhteiskunnallisen epäoikeudenmukaisuuden ja poissulkemisen kokemuksia. Suomessa on nähtävissä pienissä ryhmissä tai yksittäisten henkilöiden ylläpitämää ulkomailla toimivien väkivaltaisten ryhmien kannatusta. Viranomaisten Suomessa tulee pyrkiä edistämään yhteiskunnan eri ryhmien välistä tasa-arvoisuutta ja hyviä suhteita eri etnisten ryhmien välillä. Viranomaisten haasteina väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta estämisessä ovat sekä radikalisoitumisen yksilökohtainen tunnistaminen että oikea-aikainen reagointi tapausten tultua tunnistetuiksi.

Toimenpiteet:

- a. Ehkäistään väkivaltaista radikalisoitumista ennalta tehokkaalla kotouttamispolitiikalla. Torjutaan ryhmien ja yksittäisten henkilöiden syrjäytymiskehitystä varmistamalla tasavertaiset mahdollisuudet osallistua yhteiskunnan toimintaan, koulutukseen ja työelämään.

Vastuuviranomaiset: **Sisäasiainministeriö**, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, opetusministeriö

Aikataulu: Jatkuva

- b. Mahdollisen väkivaltaan johtavan kehityksen tunnistamiseksi lisätään tutkimusta, viranomaisten välistä tietojen vaihtoa ja koulutusta terrorismista ja väkivaltaisesta radikalisoitumisesta. Laaditaan ja toteutetaan radikalisoitumista ja siihen liittyvien ilmiöiden tunnistamista ja estämistä koskeva koulutusohjelma viranomaisille.

Vastuuviranomaiset: **Poliisihallitus**, suojelupoliisi, Poliisiammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveysministeriö

Aikataulu: Koulutusohjelman toteutus alkaa heti sen valmistuttua vuoden 2010 loppuun mennessä.

- c. Väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta estäminen huomioidaan paikallisessa turvallisuussuunnittelussa.

Vastuuviranomaiset: **Sisäasiainministeriö** ja sosiaali- ja terveysministeriö yhdessä kuntien kanssa.

Aikataulu: Jatkuva

2. Lainsäädännön sekä eri viranomaisten välistä tiedonvaihtoa koskevien säädösten tulee seurata muutoksia sekä toimintaympäristössä että terroritekojen valmistelussa ja toteuttamiseen liittyvissä tekotavoissa

Perustelu:

Viranomaisten toiminta terrorismirikosten paljastamiseksi, ennalta estämiseksi ja selvittämiseksi perustuu lakiin. Terroristinen toiminta, sen valmistelu ja tukimuodot muuttuvat jatkuvasti sekä terroristiryhmien että viranomaisten torjuntatoimien muuttumisen takia. Lainsäädäntö ei ilman jatkuvaa arviointia, kehittämistä ja päivittämistä kykene vastaamaan toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Lisäksi

on varmistettava viranomaisille ennalta estävässä toiminnassa ja tutkinnassa tarvittava tietojensaantioikeus ja toimivalta.

Poliisiviranomaisen näkemyksen mukaan terrorismin rahoittamista koskevan rikoslain 34 a luvun pykälän nykyinen sanamuoto on johtanut terrorismin rahoitusta koskevien esitutkintojen käynnistämisvaiheessa vaikeisiin näyttöongelmiin. Voimassa olevan lainsäädännön nojalla terroristiryhmän johtamisen, kouluttamisen ja terroristiryhmään värväämisen rahoittaminen ei ole rangaistavaa. Myöskään terroristikoulutukseen osallistumista ei ole kriminalisoitu rikoslaissa. Useissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa terroristiseen toimintaan kouluttautuminen on säädetty rangaistavaksi.

Terveydenhuollossa tai sosiaalihuollossa työskentelevillä henkilöillä ei ole tällä hetkellä laillista oikeutta oma-aloitteisesti ilmoittaa virassaan tietoonsa saamasta, epäilemästään mahdollisesta terrorismia suunnittelevasta henkilöstä. Salassapito- ja vaitiolovelvollisuutta käsitellään näiden tilanteiden osalta laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä ja laissa potilaan asemasta ja oikeuksista. Ainoan poikkeuksen muodostaa rikoslain 15 luvun 10 §, jonka voidaan katsoa velvoittavan myös mainittujen ammattiryhmien edustajat sanktion uhalla ilmoittamaan hankkeilla olevasta rikoksesta. Hankkeilla ololla tarkoitetaan jo pitkälle menevää toteuttamista, mm. suunnitelmien suhteen.

Laissa puolustusvoimien virka-avusta on säädetty muun muassa puolustusvoimien voimakeinojen käyttöä edellyttävästä virka-avusta poliisille sekä sotilaallisten voimakeinojen käytöstä virka-avun osana. Rajavartiolaitoksen osallistuminen terrorismintorjuntaan ja erityistilanteiden hallintaan on sen lakisääteinen tehtävä. Näissä tehtävissä rajavartiomiehellä on poliisilain 2 luvun mukaiset toimivaltuudet. Nykyinen lainsäädäntö ei kuitenkaan mahdollista Rajavartiolaitoksen sotilaallisia voimakeinoja sisältävää virka-apua poliisille.

Toimenpiteet:

- d. Selvitetään ja valmistellaan mahdolliset terrorismirikosten rahoittamista ja terroristiseen toimintaan kouluttautumisesta koskevat lainsäädännön muutostarpeet sekä tarvittavat viranomaisten tietojenvaihtoa ja virka-apua koskevat muut lainsäädännön muutokset.

Vastuuviranomaiset: **Sisäasiainministeriö**, oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, puolustusministeriö, valtakunnansyyttäjänvirasto, suojelupoliisi, Keskusrikospoliisi ja Rajavartiolaitos.

Aikataulu: Selvitykset valmistuvat syksyn 2010 aikana.

3. Turvallisuus- ja valmiussuunnittelussa otetaan kattavasti huomioon myös terrorismiin liittyvät tekijät.

Perustelu:

Viranomaisten turvallisuus- ja valmiussuunnittelussa yleisellä varautumisella mm. suuronnettomuuksiin ja vaativaan pelastustoimintaan vastataan useisiin näköpiirissä oleviin vakaviin uhkiiin. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiassa määritettyihin erityistilanteisiin kuuluu terrorismiin liittyviä erityistilanteita, joihin liittyvät ja varautumiseen vaikuttavat erityispiirteet huomioidaan suunnittelun yhteydessä.

Terrorismin torjunnan kannalta merkityksellistä on ennaltaehkäisevällä ja operatiivisella viranomaistoiminnalla havaita, estää ja suojata yhteiskuntaa ja sen jäseniä erilaisilta uhkilta. Vaarallisten aineiden ja sensitiivisten tietojen päätyminen väärin käsiin on estettävä ja kriittiset kohteet on suojattava riittävästi. Ennaltaehkäiseviä toimia ovat mm. ydinturvallisuusvalvonta, kemiallisten, biologisten, säteilevien sekä ydin- ja räjähdysaineiden (CBRNE) viranomaisvalvonta. Poliisin ja muiden viranomaisten operatiiviseen toimintaan kuuluva havaitseminen (tiedustelu, analyysitoimet, kenttämittaukset) sekä vaarallisten aineiden valvonta rajoilla ovat osa suojaamista.

Suuri osa kansantaloudellisesti merkittävistä kohteista on yksityissektorin hallinnassa, jolle myös lainsäädäntö asettaa velvoitteita varautumiseen. Viranomaisten ja elinkeinoelämän välisellä yhteistyöllä (ns. Public-Private Partnership) voidaan vähentää yhteiskunnan haavoittuvuutta. Viranomaisten antamalla koulutuksella yksityissektori voi omien turvallisuusorganisaatioiden kautta parantaa kohteiden suojausta. mm. laatimalla ja toimeenpanemalla turvasuunnitelmia riskiperusteisesti.

Toimenpiteet:

- e. Terrorismin torjunnassa viranomaisten turvallisuus- ja valmiussuunnittelun prosesseja muutetaan tarvittaessa sen varmistamiseksi, että terrorismia koskeva tarvittava tieto on käytettävissä myös paikallisessa turvallisuussuunnittelussa.

Vastuuviranomaiset: **Poliisihallitus**, suojelupoliisi, terrorismin torjunnan yhteistyöryhmä.

Aikataulu: Järjestelmä toimii vuoden 2010 loppuun mennessä

- f. Yksityissektorin varautumista ja toimintamahdollisuuksia terrorismitilanteissa parannetaan ottamalla terrorismi huomioon yhtenä uhkakuvana valmisteilla olevassa sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisessa elinkeinoelämän tilannekuvassa.

Vastuuviranomaiset: **Sisäasiainministeriö**, suojelupoliisi, valtioneuvoston kanslia.

Aikataulu: Esitys elinkeinoelämän tilannekuvan sisällöksi ja käytännöiksi valmistuu 30.7.2010 mennessä.

- g. Lisätään viranomaisten ja yksityissektorin välisiä kumppanuussopimuksia, tehostetaan hallinnon ja elinkeinoelämän yhteistyötä huoltovarmuusorganisaation puitteissa sekä kehitetään jo olemassa olevia sopimuksia osapuolten välisen tietojen vaihdon parantamiseksi.

Vastuuviranomaiset: **Sisäasiainministeriö**, Huoltovarmuuskeskus
Poliisihallitus, terrorismin torjunnan yhteistyöryhmä

Aikataulu: Jatkuva

- h. Tehostetaan CBRNE-aineiden valvontaa Suomen kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti. Arvioidaan CBRNE-aineiden ja niitä käsittelevien laitosten riskiperusteisen valvonnan ja suojaamisen menettelyjä ja toteutetaan tarpeelliseksi arvioidut kehitystoimenpiteet. Arvioidaan viranomaisten vastevalmiutta ja toteutetaan tarpeelliseksi katsotut kehittämistoimenpiteet.

Vastuuviranomaiset: **Sisäasiainministeriö**, Poliisihallitus, ulkoasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, opetusministeriö, puolustusministeriö, puolustusvoimat, tullit, Rajavartiolaitos, Säteilyturvakeskus, CBRNE-yhteistyöfoorumi.

Aikataulu: Arvio ja kehityssuunnitelma valmistuu vuoden 2011 loppuun mennessä.

4. Valtion johdon ja toimivaltaisten viranomaisten käyttöön tuotetaan analysoitua, korkealaatuista ja oikea-aikaista turvallisuustilannekuvaa, jossa terrorismiin liittyvät kysymykset ovat selkeästi esillä.

Perustelu:

Terrorismia koskevaa tilannekuvaa ja uhka-arvioita on voitava hyödyntää sekä kansallisessa kriiseihin varautumisessa että valtion johdon ja viranomaisten

päätöksenteossa. Suojelupoliisin tehtävänä on torjua sellaisia hankkeita ja rikoksia, jotka voivat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta. Osana tätä tehtävää suojelupoliisi vastaa terrorismia ja siihen liittyviä tekijöitä koskevan kansallisen ja kansainvälisen tilannekuvan tuottamisesta sekä terrorismia käsittelevien uhka-arvioiden laadinnasta. Tilannekuva ja uhka-arviot perustuvat suojelupoliisin muilta viranomaisilta saamiin ja muihin saatavilla oleviin avoimiin ja salassa pidettäviin tietoihin.

Toimenpiteet:

- i. Tilannekuvaa käsitellään säännöllisesti uudessa perustettavassa terrorismin torjunnan yhteistyöryhmässä. Käsitteilyn pohjalta työryhmä voi esittää viranomaisille toimenpiteitä terrorismin torjunnan tehostamiseksi.

Vastuuviranomaiset: **Poliisihallitus**, suojelupoliisi.

Aikataulu: Yhteistyöryhmän toiminnan alkaessa.

- j. Terrorismiin ja muihin yhteiskuntajärjestykseen kohdistuvien turvallisuusuhkiin liittyvää tilannekuva-, analysointi- ja raportointityötä tehostetaan kiinnittäen erityistä huomiota julkisen ja ei-julkisen tiedon yhteensovittamiseen.

Vastuuviranomaiset: **Sisäasiainministeriö**, valtioneuvoston kanslia ja muut tilannekuvatoimintaan osallistuvat ministeriöt.

Aikataulu: Vuoden 2011 loppuun mennessä.

5. Terrorismin torjuntaan liittyvää viranomaistyötä ja koordinaatiota tehostetaan. Terrorismin torjuntatoimet perustuvat viranomaisten tiedossa oleviin ajantasaisiin tilanne- ja uhkakuviin.

Perustelu:

Terrorismi, sen torjunta ja taustatekijät liittyvät useiden eri hallinnonalojen ja viranomaisten toimintaan. Poliisi vastaa perustehtävänsä mukaisesti terrorismiin torjunnasta. Pelastustehtävissä toiminnasta vastaavat pelastustoimi ja merellisissä tilanteissa Rajavartiolaitos. Terrorismirikoksiin kohdistuvaan rikostiedusteluun ja muuhun terrorismia koskevaan tiedonhankintaan perustuvan tilannekuvan ja uhka-arviot tuottaa suojelupoliisi. Terrorismin taustalla vaikuttaviin syihin ja väkivaltaiseen radikalisoitumiseen sekä yhteiskunnan varautumiseen ja suojautumiseen liittyy useita muita viranomaisia.

Yhteiskunnan häiriötiloihin ja niihin johtavien tekijöiden aiheuttamiin haasteisiin vastaaminen perustuvat viranomaisten toimivaan yhteistoimintaan ja virka-apujärjestelyihin eri toimialojen vastuuviranomaisten välillä. Terroriteko on seurauksiltaan merkittävä yhteiskunnan toimintaa uhkaava häiriötila ja sen erityispiirteet on otettava huomioon kaikessa viranomaistoiminnassa ja yhteistyössä.

Toimenpiteet:

- k. Korvataan nykyinen terrorismin torjunnan asiantuntijaryhmä laajapohjaisella terrorismin torjunnan yhteistyöryhmällä, jonka tehtävänä on mm. koordinoita viranomaisyhteistyötä ja varautumistoimien yhteensovittamista terrorismiin liittyvissä kysymyksissä, hyödyntää eri viranomaisten asiantuntija- ja yhteistyöverkostoja terrorismin torjunnassa sekä koordinoita kansallisen terrorismin torjunnan strategian ja kehittämis ehdotusten toimeenpanoa.

Vastuuviranomaiset: **Sisäasiainministeriö** + työryhmään nimettävät viranomaiset

Aikataulu: Maaliskuu 2010 loppuun mennessä.

- l. Tehostetaan terrorismia koskevan tiedustelutiedon jakamista toimivaltaisille viranomaisille näiden tehtävien suorittamista varten.

Vastuuviranomaiset: **Terrorismin torjunnan yhteistyöryhmä**, suojelupoliisi.

Aikataulu: Työryhmän perustamisesta alkaen.

- m. Estetään riskihenkilöiden asettuminen Suomeen tehostamalla ja lisäämällä Suomen viranomaisten yhteistyötä, mukaan lukien ulkomailla työskentelevien yhdyshenkilöiden ja heidän asiantuntemuksensa käyttöä maahantulolupa-asioissa. Varmistetaan maahantuloasioita käsittelevien viranomaisten tietämys terrorismiin liittyvistä tekijöistä sekä menettelyt, joiden avulla tarvittava tieto siirtyy vastuuviranomaisille.

Vastuuviranomaiset: **Sisäasiainministeriö**, ulkoasiainministeriö
Maahanmuuttovirasto, Poliisihallitus, suojelupoliisi, Rajavartiolaitos

Aikataulu: Mahdollisimman pian. Viranomaisten koulutus liitetään edellä mainittuun koulutusohjelmaan.

- n. Kehitetään eri viranomaisten erityistoimintayksiköiden suoritus- ja yhteistoimintakykyä poliisin johdolla

Vastuuviranomaiset: **Poliisihallitus**, Rajavartiolaitos, pelastustoimi, puolustusvoimat

Aikataulu: 2010 alkaen

Liite 1: Toimintaympäristö ja tilannekuva

